

12

STUDIA TRANSLATORICA

12

STUDIA TRANSLATORICA

KOMUNIKACJA W TRANSLACJI –
TRANSLACJA W KOMUNIKACJI

KOMMUNIKATION IN DER TRANSLATION –
TRANSLATION IN DER KOMMUNIKATION

COMMUNICATION IN TRANSLATION –
TRANSLATION IN COMMUNICATION

Pod redakcją
Anny Małgorzewicz i Patricii Hartwich

Neisse
Verlag

Wrocław – Dresden 2021

Rada redakcyjna *Studia Translatorica*

Redaktor Naczelny: dr hab. prof. UW r Anna Małgorzewicz (Uniwersytet Wrocławski)

dr Michał Gąska (Uniwersytet Wrocławski)

dr Patricia Hartwich (Uniwersytet Wrocławski)

dr Kwiryna Proczkowska (Uniwersytet Wrocławski)

Vol. 12: *Komunikacja w translacji – translacja w komunikacji*

Redakcja: Anna Małgorzewicz (Uniwersytet Wrocławski), Patricia Hartwich (Uniwersytet Wrocławski)

RADA NAUKOWA

prof. dr hab. Sambor Grucza (Uniwersytet Warszawski)

prof. Pius ten Hacken (Universität Innsbruck)

prof. Gyde Hansen (Copenhagen Business School)

prof. Heike Jüngst (Hochschule für Angewandte Wissenschaften Würzburg-Schweinfurt)

dr hab. prof. UW Monika Płużyczka (Uniwersytet Warszawski)

prof. Alessandra Riccardi (Università degli Studi di Trieste)

prof. Anneli Rothkegel (Universität Hildesheim)

prof. Michael Schreiber (Johannes-Gutenberg-Universität Mainz)

prof. Lew N. Zybatow (Universität Innsbruck)

prof. dr hab. Jerzy Żmudzki (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin)

RECENZENCI

dr hab. Agnieszka Andrychowicz-Trojanowska, prof. dr Reiner Arntz, dr Monika Bałaga-Rubaj,

prof. dr hab. Iwona Bartoszewicz, dr hab. prof. UR Paweł Bąk, prof. dr hab. Edward Białek, dr hab. Łucja

Biel, prof. dr hab. Zofia Bilut-Homplewicz, dr hab. prof. UW Silvia Bonacchi, dr hab. Anna Borowska,

prof. dr Lothar Černý, dr hab. prof. UAM Andrzej Denka, dr Małgorzata Drwał, prof. dr Alexandru Gafton,

dr hab. prof. UW r Michał Garcarz, dr hab. prof. PŚ Przemysław Gębał, dr Mariusz Górnicz, dr hab. Ewa

Gruszczyńska, prof. dr Pius ten Hacken, prof. dr hab. Heike Jüngst, dr hab. prof. UW Krzysztof Hejwowski,

dr Jolanta Hinc, prof. dr hab. Andrzej Kątny, dr hab. prof. UP Artur Kubacki, prof. dr hab. Gabriela Lehmann-

Carli, dr hab. prof. UZ Cezary Lipiński, dr hab. Magdalena Lisiecka-Czop, prof. dr Małgorzata Maćkowiak,

dr hab. prof. UR Krystyna Mihiulka, prof. dr Daniela Mügllová, dr hab. prof. AJP Igor Panasiuk, prof. dr Alla

Pasławska, dr hab. Grzegorz Pawłowski, dr hab. prof. UO Daniela Pelka, prof. dr Alena Petrova, prof. dr Karin

Pittner, dr hab. Monika Płużyczka, prof. dr Wolfgang Pöckl, prof. dr Anneli Rothkegel, prof. dr Peter Sandrini,

prof. dr hab. Klaus Schubert, prof. dr Fred Schulz, dr Małgorzata Sieradzka, prof. dr hab. Barbara Skowronek,

dr hab. Paweł Szerszeń, dr hab. Piotr Twardysz, dr hab. Marcin Walczyński, prof. dr hab. Zenon Weigt,

prof. dr hab. Mariola Wierzbička, dr hab. prof. UMK Lech Zieliński, prof. dr hab. Ewa Żebrowska

REDAKCJA JĘZYKOWA

Patricia Hartwich

Judyta Kuznik

REDAKCJA TECHNICZNA

Michał Gąska

Karolina Kazik

PROJEKT OKŁADKI

Paulina Zielona

DTP I LAYOUT

Aleksandra Snitsaruk

Pierwotną formą publikacji jest wersja drukowana

© Copyright by Anna Małgorzewicz

ISSN 2084-3321

e-ISSN: 2657-4802

Oficyna Wydawnicza ATUT – Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe

50-439 Wrocław, ul. Kościuszki 142, tel. +48 71 342 20 56 do 58

www.atutoficyna.pl; e-mail: wydawnictwo@atutoficyna.pl

Neisse
Verlag

Neisse Verlag

Detlef Krell, Strehleener Str. 14, 01069 Dresden

tel. 0351 8 10 70 90, e-mail: mail@neisseverlag.de

J. Smend

*Oddajemy do rąk czytelników wyjątkowy tom naszego czasopisma. Ofiarowujemy go jednemu z najważniejszych twórców polskiej translatoryki antropocentrycznej, naszemu Nauczycielowi, Mistrzowi i Przyjacielowi, Profesorowi Jerzemu Żmudzkemu. Dwunasty tom *Studia Translatorica* dedykujemy Profesorowi nie tylko z okazji „okrągłej” rocznicy urodzin i pracy zawodowej, lecz także jako Uczonemu, którego koncepcje stanowią fundament badań translatorycznych prowadzonych w Zakładzie Translatoryki i Glottodydaktyki Instytutu Filologii Germańskiej na Uniwersytecie Wrocławskim. Pragniemy podziękować Panu Profesorowi za myśl naukową, którą od wielu lat się z nami dzieli oraz za pełnienie funkcji Członka Rady Naukowej czasopisma *Studia Translatorica* i wsparcie merytoryczne naszych aktywności naukowych.*

zespół redakcyjny czasopisma *Studia Translatorica*
oraz
członkowie Zakładu Translatoryki i Glottodydaktyki

*Mit dem vorliegenden Band übergeben wir dem Leser eine außergewöhnliche Ausgabe unserer Zeitschrift. Sie ist einem der herausragendsten Vertreter der polnischen anthropozentrischen Translatorik gewidmet – unserem Lehrer, Meister und Freund, Professor Jerzy Żmudzki. Den zwölften Band der *Studia Translatorica* widmen wir Herrn Professor Żmudzki nicht nur anlässlich seines „runden“ Geburtstags und seines beruflichen Jubiläums. Wir möchten ihn als einen Gelehrten ehren, dessen Konzepte das Fundament für die translatorische Forschung am Lehrstuhl für Translatorik und Glottodidaktik am Institut für Germanistik der Universität Wrocław bilden. Wir danken Herrn Professor Żmudzki für sein wissenschaftliches Denken, das er seit vielen Jahren mit uns teilt, sowie für sein Wirken als Mitglied im Wissenschaftlichen Beirat der Zeitschrift *Studia Translatorica* und seine fachliche Unterstützung bei unseren wissenschaftlichen Aktivitäten.*

Das Redaktionsteam der Zeitschrift *Studia Translatorica*
und
die Angehörigen des Lehrstuhls für Translatorik und Glottodidaktik

It gives us great pleasure to present our readers with this special volume of our journal. We would like to offer it as a gift to one of the most important authors of the Polish anthropocentric translation studies, our Teacher, our Master, our Friend, Prof. Jerzy Żmudzki. We dedicate the 12th volume of “Studia Translatorica” to Professor not only because of his “big” birthday and work anniversary, but also because he’s a Scholar whose concepts inspire translation research undertaken by the Department of Translation Studies and Second Language Learning and Teaching at the Institute of German Studies at the University of Wrocław. We would like to thank Professor for his scientific ideas which he has been generous to share with us for many years now, for being a Member of the Advisory Board of the journal “Studia Translatorica,” and for supporting our scientific endeavours.

The editorial staff of *Studia Translatorica*
and
Members of the Department of Translation Studies
and Second Language Learning and Teaching

Uniwersytet
Wrocławski

Wrocław, dn. 29.09.2021 r.

Wielce Szanowny Panie Profesorze,

Czcigodny Jubilacie,

z okazji tak ważnego Pana jubileuszu proszę przyjąć wyrazy wdzięczności za wieloletnią współpracę Pana Profesora z Wydziałem Filologicznym Uniwersytetu Wrocławskiego. Szczególną wdzięczność pragnę wyrazić za wsparcie merytoryczne licznych inicjatyw naukowych. Dziękuję za Pana udział w Radzie Naukowej czasopisma *Studia Translatorica*, za pasjonujące wykłady, które otwierały liczne międzynarodowe konferencje translatorskie organizowane w Instytucie Filologii Germańskiej i serię wykładów mistrzowskich wygłoszonych dla społeczności naszego Wydziału. Dziękuję Panu Profesorowi za myśl naukową, która wyznacza kierunki eksploracji wielu naszych badaczy. Zawsze nieocenioną wartość merytoryczną miały dla nas również Pana naukowe opinie, a szczególnie krytyczne oceny formułowane m.in. w odniesieniu do prac kwalifikacyjnych w przewodach habilitacyjnych i doktorskich. Niezwykle inspirujące naukowo były dyskusje prowadzone w ramach gościnnych seminariów. Koncepcje translatorskie Pana autorstwa są obecne również w dydaktyce akademickiej realizowanej na naszym Wydziale. Od wielu lat stanowią one fundament programów studiów ukierunkowanych na kształcenie tłumaczy języka niemieckiego. Dziękujemy Panu za to wieloletnie, niezwykle cenne wsparcie naukowe w wymienionych obszarach.

Z okazji Pana jubileuszu proszę przyjąć życzenia zdrowia, wszelkiej pomyślności i codziennych radości w życiu osobistym, a także dalszej owocnej pracy naukowej i dydaktycznej.

dr hab. Arkadiusz Lewicki, prof. UWr

Dziekan Wydziału Filologicznego

Uniwersytetu Wrocławskiego

Spis treści · Inhalt · Contents

ARTYKUŁY · ARTIKEL · ARTICLES

Michael Schreiber

Die Übersetzungspolitik der Französischen Revolution: Europäische Mehrsprachigkeitspolitik *ante litteram*?..... 15

Anna Małgorzewicz

Translationshandlung an der Schnittstelle zwischen philosophisch-praxeologischen Ansätzen und der Konzeption des erweiterten Translationsgefüges 27

Michał Gąska

Djangan, njô... tida boleh njô! – Zu den Translationsmodalitäten im Hinblick auf Elemente der dritten Kultur..... 41

Kwiryna Proczkowska

Adresatywne ukierunkowanie translacji w tłumaczeniu komedii audiowizualnych 57

Beata Grzeszczakowska-Pawlikowska

Ein Plädoyer für die Vermittlung von Aussprachekompetenz in der Dolmetscherausbildung 71

Zuzana Guldanová

Die Behandlung defekter Ausgangstexte im Rahmen des Gerichtsdolmetschens und –übersetzens in der Slowakei 85

Sylvia Klos

Cognitive development and humor processing in children – how knowledge on children's capacity to detect and interpret humor can support the translator in the translation process..... 93

Katarzyna Stadnik

A Cognitive Linguistic account of the translator's sociocultural situatedness and its role in the translation of a medieval devotional text into Present-Day English 109

Łukasz Iluk, Jan Iluk	
Przekład niemieckojęzycznych feminatywów w regulacjach prawnych na język polski.	125
Łukasz Iluk, Jan Iluk	
Przekład formuł słownych w tekstach prawodawczych, traktatowych i praktyki prawniczej.	143
Katarzyna Tymoszuik	
Gezähmt in Translation. Typographische Elemente in der Übersetzung der Graphic Novel „Kinderland“ ins Polnische.	161
Emil Daniel Lesner	
O problemie tłumaczenia neologizmów na przykładzie bajki „The Smeds and the Smoos” Julii Donaldson oraz Axela Schefflera w jej niemieckim i polskim przekładzie.	177
Paweł Kruglik	
Językowe eksperymenty Jacka Dukaja i ich odzwierciedlenie w przekładzie (na materiale powieści <i>Perfekcyjna niedoskonałość</i>).	193
Karina Jakuc	
<i>Napój ananasowy dla pięknej damy</i> Wiktora Pielewina w polskim przekładzie. Wybrane aspekty.	205
Bogumił Gasek	
Krytyka przekładu a tekst nieliteracki. Wybrane problemy tłumaczenia rosyjskiej literatury szachowej na język polski.	215
Hanna Kocur	
Styl potoczny w przekładzie dramatów Biljany Srblijanović.	233
Barbara Szot	
„Nadmiar uprzejmości dla panów Słoni” – formy grzecznościowe w przekładach <i>Winnie-the-Pooh</i> A. A. Milne’a na język polski, czeski i śląski. ...	247

RECENZJE · REZENSIONEN · REVIEWS

Michał Gaska	
Multilingualism in audiovisual translation of animated films.	259
Karolina Kazik	
Pojęcie językowego obrazu świata z perspektywy kognitywistycznej oraz jego zastosowanie w tłumaczeniu poezji.	264